

AARHUS TEATER

AARHUS TEATER
DIREKTION: POUL PETERSEN

TEKSTBIDRAG:

VELKOMMEN I AARHUS TEATER!

★

SØDT SJÆLENS STRENGE RØRES

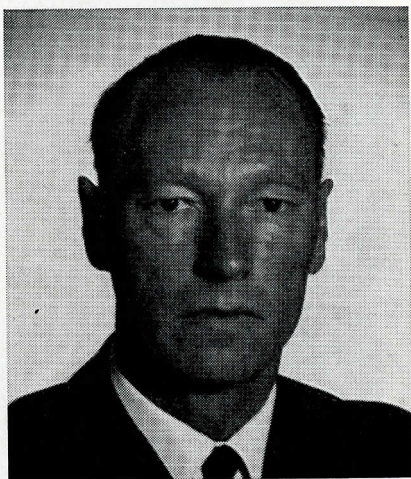
★

„JOMFRUBURET“ – FØR OG NU

★

REPERTOIRE-OVERSIGT FOR
LANDSDELSSCENERNE og DET KGL. TEATER

Omslagstegning: Sikker Hansen - Vignet: John Sparre Christensen - Redaktion: Henning Hansen

Velkommen

I

AARHUS
TEATER!

Læn Dem tilbage i de nye, behagelige stole, se Dem omkring i det smukt restaurerede tilskuerrum og indrøm så, at Århus har et af de smukkeste og bedst indrettede teatre i Danmark!

Men er De klar over, at moderniseringen ikke alene gælder tilskuerpladser, men også teatrets teknik? Orkestergraven kan nu udvides til dobbelt størrelse, når store musikdramatiske værker kræver dette.

Den gamle og udslidte drejescene er udskiftet med en moderne, lydløs drejescene, og endelig har teatret fået et nyt stereofonisk lyd-anlæg, således at teatret, hvis teknik allerede blev væsentligt forbedret for få år siden ved anskaffelse af nyt belysningsanlæg og en rund-horisont, er i stand til at løse de opgaver, som moderne dramatik og for den sags skyld også det klassiske repertoire stiller til teatret.

Og når De er færdig med at beundre det smukke tilskuerrum, kast så et blik på teatrets sæsonplan i programmet, og gør Dem bekendt med teatrets abonnementsordninger og bliv »fast kunde« i Aarhus Teater – både De og teatret fortjener det!

p. r. v.

A. Ilfeldt.

Franz Schubert

*Sødt
sjælens
strenge
røres!*

I året 1910 udkom på et wienerforlag forfatteren Rudolf Hans Bartsch' roman »Schwammerl«. Det var en romantisk skildring af komponisten Franz Schubert sidste år og samtidig en morsom sædeskildring af livet i det gamle Wien i begyndelsen af forrige århundrede. Bartsch's roman har utvivlsomt været den inspiration, der fik de to erfarne operettelibrettister A. Willner og H. Reichert til at gøre et forsøg på at overføre den unge geniale wienerkomponists fattige, men ikke tragiske livsskæbne til scenen, og ved at omgive ham med romanens pudsige figurgalleri af folkelige typer også tegne et muntert tidsbillede af hverdagslivet, som det formede sig i den østrigske hovedstad for ca. hundrede år siden.

Vi kender ikke de to herrers motiver til at skrive et Schubertskuespil, måske var de virkelig betagne af Schuberts skæbne og hans musikalske skaberværk, måske var det bare lumpent pengebegær eller to operetteskræderes jagen efter nyt stof til at kaste i flaben på det store, sultne uhyre, publikum, men inspiration eller ikke,

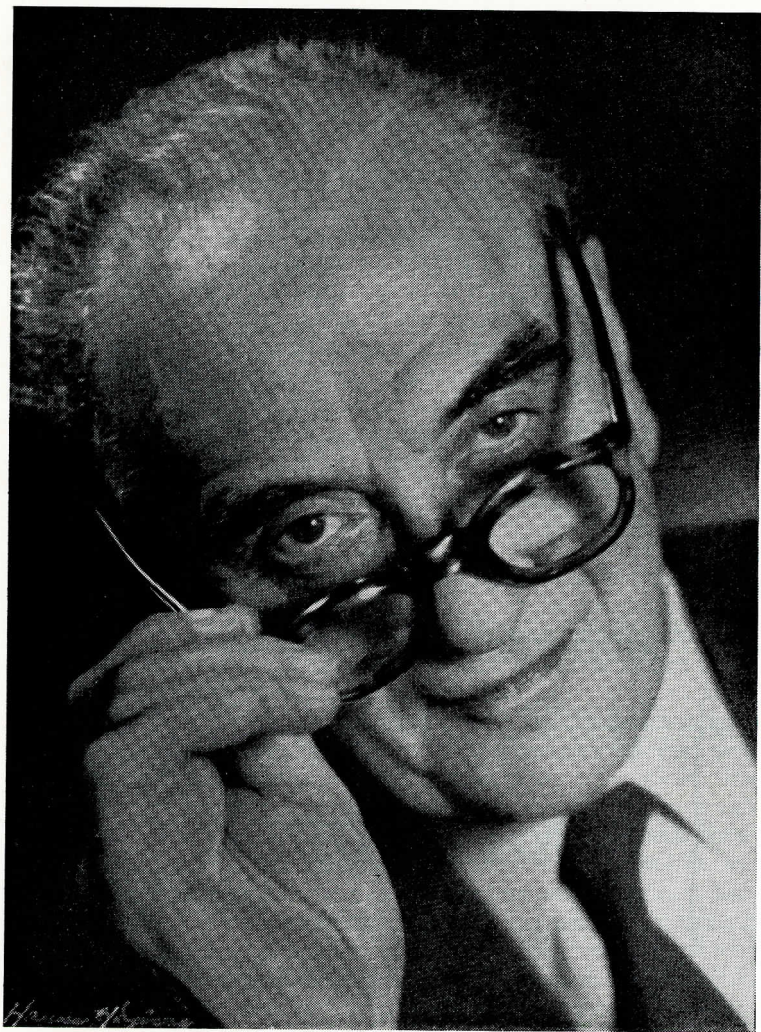
så fik de under arbejdet med operetten en næsten genial indskydelse, i samarbejde med en dygtig og habil musiker H. Berté overførte de Schuberts musik og melodier til operettens sange, og gav den hermed en musikalsk kvalitet, som fra starten satte »Jomfruburet« i særklasse som musikværk i den lettere genre.

Schubert, den geniale, der i sit korte åremål skabte over 600 sangkompositioner, 9 symfonier, strygekvartetter, sonater og utallige klaverværker, havde trods flere forsøg aldrig rigtig haft held til at skrive musik for teatret, men blev her ved tre mindre ånders erfarne arrangement lykkeligt indført i fru Thalias hus. Schubert er virkelig til stede i »Jomfruburet«, ikke bare som figur i handlingen, men først og fremmest gennem sin musik, der lader tilhøreren fornemme et følsomt gemyts medleven i fest og glæde, i vemod og sorg. Musikken bevæger os, den taler til sindet, gennem tonerne føres vi ind i geniets grænseløse verden, en romantisk verden af skøn anelsesfyldt poesi.

I 1916 havde »Jomfruburet« urpremiere i Wien og fløj herfra hastigt ud over verden, hvor det fortryllede og begejstrede alle. Opført og sunget igen og igen fra scene til scene fik operetten på den måde en særlig mission, at føre det store publikum videre til ny opdagelse og forståelse af de evige værdier i Schuberts musik.

Schubert, der døde i 1828, kun 31 år gammel, hører til den kreds af store komponister, vi kalder wienerklassikerne sammen med Haydn, Mozart, Beethoven. Den sidste var Schuberts store forbillede, som han brændende ønskede at kunne leve op til, men af naturel var de så forskellige, at det måtte blive en umulighed for den stille og generte Schubert at komponere som den menneskesky og voldsomme Beethoven. I romanen »Schwammerl«s sidste afsnit står den gamle »Tschöll« og kigger fra vinduet i »Dreimäderlhaus« ud efter vennerne, der i den trøsteløse novemberregn fører Schuberts bære til graven og udbryder: »Du, der var sendt os for at opfylde, hvad titanen ikke havde formået: Livsfølelsen, den ubekymrede, jublende, uskyldige glæde. Beethoven gav os det vilde begær, du gav os længslen. Han gav os smerten, du den forløsende tåre.«

H. H.

JON IVERSEN

- »Fomfruburet«s iscenesætter -

„JOMFRUBURET” før og nu...

Fyrretyve år – knap og nap – er forløbet, siden det århusianske publikum første gang oplevede den unge Franz Schuberts tragiske forelskelse i den kønne, lille hofglassliberdatter Hanne, og dog er vi allerede nu nået til den femte nyindstudering, et faktum der bekræfter »Jomfruburet«s store popularitet også på vore breddegrader. 14. oktober 1923 fandt førsteopførelsen sted, og de 29 følgende aftener med succes helt hen til den kære julemåned. I hundredåret for Schuberts død – 1928 – indstuderede man igen operetten, og 1938, 10 år senere, præsenterede Erik Henning-Jensen den for århusianerne i sin egen charmerende opsætning. For ti år siden, i 1951–52, beviste »Jomfruburet« igen sin overordentlige livskraft med over fyrretyve fremførelser – i det hele er det til nu blevet til 128 gange.

Naturligvis knytter der sig mange brogede hændelser og søde minder til de mange fremførelser af det elskede »– Bur«. Ældre teatergængere mindes vel endnu rørt en tindrende ung Else-Marie – dengang endnu med et Hansen efter – der som den søde Hanne ved premieren i 1928 for første gang trådte frem for det århusianske publikum. Uforglemmeligt i mindet står også nyligt afdøde Adolf Wantzins elskelige hofglassliber, en præstation der voksede i lune og varme fra gang til gang – og han var med alle 128 gange. I programmet til den sidste opførelse i 1951–52 forsøger instruktøren Gunnar Lemwigh at berolige enkelte ængstelige blandt publikum: Han vil sandelig ikke lave »Jomfruburet« om, tværtimod, han er såmænd rejst helt ned til Wien for at studere de originale dekorationer og kostumer, netop for at gøre rammen så virkelighedstro og gennemført som muligt om det kære gamle syngespil.

POUL BUNDGÅRD

- Schubert -

Og så er vi da fremme ved indledningen på sæson 1962-63 og ny premiere på »Jomfruburet«, at den bliver festlig og på bedste vis vil føre de gode traditioner videre, vil teatrets personale, strålende sanggæster og måske først og fremmest vor kære gæstetræner Jon Iversen gå ind for. Jon Iversen har ofte været succesfuld skuespiller- og instruktørgæst på Aarhus Teater, men med hensyn til »Jomfruburet« knytter der sig for hans vedkommende et ganske usædvanligt forhold til denne operette: Ved »Jomfruburet«s førsteopførelse på Aarhus Teater i 1923 stod Jon Iversen, dengang ung skuespiller ved teatret her, også som instruktør af den da helt nye Wieneroperette. »Det var min allerførste opgave som instruktør,« fortæller han, »siden har jeg sat den op flere gange, denne er min syvende indstudering, men efter de mange år føler jeg næsten gensynet med teatret her og med »Jomfruburet« som en ring, der er blevet sluttet.«

»Jomfruburet«s Schubert, sangeren Poul Bundgård, har også tidligere gæstet Aarhus Teater. Det skete med Landsdelsscenernes stort opsatte operette »Masser af Guld« (1955), hvor mangt et pigehjerte bankede varmt for den flotte mexikanske guldgraver Julio Valvares. Siden da har Bundgård fået et af sine hedeste ønsker opfyldt. Efter et toårigt studieophold hos en fremragende italiensk sangpædagog vendte han i 1958 hjem og modtog tilbud om et engagement til Det kongelige Teaters opera, af hvilken han idag efter en række gode præstationer er et skattet medlem. Enorm popularitet vandt han sig udover det ganske land for sin strålende fremstilling af sangeren Farinelli i fjernsynets udsendelse af sørøveroperetten. I øvrigt har han – også i fjernsynet – fremstillet baron von Schober, Schuberts rival.

Derimod er sangeren Øystein Frantzen og sangerinden Tove Villaume nye ansigter på Aarhus Teater. Øystein Frantzen kom

fra Norge, debuterede i Sverige og nu succesrig bosiddende sanger i Danmark. Dette gælder således den rolle, han spiller i »Jomfruburet«, den elegante baron von Schober, som han for to sæsoner siden med stor virkning fremstillede på Odense Teater. Succes – igen i Odense – fik han også med sin oberst Pickering i operetten »My fair lady«, hvor hans yndige frue, Lili Frantzen, var den dejlige Eliza. Netop hjemvendt fra fosterlandets hovedstad Oslo, hvor han såmænd spillede baron von Schober i Frognerparkens sommerteater, er han her i Aarhus energisk begyndt prøverne på sin femte udgave af den sangglade baron. – Ugalante har vi ikke været, da vi ventede med at nævne Tove Villaume, vi gemte blot det sødeste til sidst. Tove Villaume er oprindeligt århusianerinde, men nu bosat i Odense. Hun er uddannet ved musikkonservatoriet i Aarhus, har haft debutkoncerter i Odense, Aarhus og København, men det blev altså Odense, der først præsenterede hende som operettesangerinde. Efter at have aflagt dramatisk prøve for direktør Kai Wilton og instruktøren Jon Iversen, der troede på hende og hjalp hende, debuterede hun i januar i år som »Friederike« i Lehars operette af samme navn. Det blev en smuk succes for hende, og kort tid efter sendte Aarhus Teaters direktør bud efter hende og bad hende komme herop for at spille den søde Hanne i »Jomfruburet«, og med glæde er vort unge bysbarn kommet over for – for første gang at optræde på sin hjembys scene.

Gennem arbejdet med »Jomfruburet« er vi kommet til at sætte stor pris på vore gæster her på teatret, en følelse, vi tror det århusianske publikum i de kommende aftener også vil komme til at dele.

H. H.

ØYSTEIN FRANTZEN

- Baron von Schober -

1. forestilling i sæsonen 1962-63

Jomfruburet

Operette i 3 akter af *A. M. Willner* og *H. Reichert*
På dansk ved *Johannes Dam* og *Paul Sarauw*

Musikken af **FRANZ SCHUBERT**

Arrangeret af *H. Berté*

Isenesættelse: **JON IVERSEN**

Danse: *Inger Funder*

Musikalsk indstudering og ledelse af *Aarhus Byorkester*:
Arvid Andersen

PERSONERNE:

Franz Schubert		<i>Poul Bundgård</i> (som gæst)
Baron Franz v. Schöber		<i>Oystein Frantzen</i> (som gæst)
Vogl, operasanger		<i>Jørgen Fønss</i>
Kupelwieser, tegner		<i>Erling Dalsborg</i>
Moritz v. Schwind, maler		<i>Fritz Brun</i>
Christian Tschöll, hofglassliber		<i>Børge Hilbert</i>
Marie, hans kone		<i>Elna Brodthagen</i>
Hanne	} hans døtre	{ <i>Tove Villaume</i> (som gæst)
Adelhaid		
Hedvig		
		<i>Inger Gleerup</i>
		<i>Vigga Bro</i>

Ferdinand Binder, postholder		<i>Henning Hansen</i>
Andreas Bruneder, sadelmager		<i>Jørgen Krogh</i>
Giuditta Grisi, operasangerinde		<i>Elin Reimer</i>
Grev Scharntorff, dansk gesandt		<i>Ulf Stenbjørn</i>
Nowotny, opdager		<i>John Hahn Petersen</i>
Fru Bramezberger, portnerkone		<i>Marie Brink</i>
Fru Weber		<i>Jytte Ersholt</i>
En piccolo		<i>Eyvind Fønss Petersen</i>
En opvarter		<i>Frode Sørensen</i>
Sali, pige hos Tschöll		<i>Vibeke Pedersen</i>
Stingl, bagermester		<i>Poul Gulstad</i>
Krautmayer, politiinspektør		<i>Ejnar Hans Jensen</i>
Rose, pige hos Grisi		<i>Elsebeth Steentoft Sørensen</i>
1. musikanter		<i>Gustaf Bentsen</i>
2. musikanter		<i>Bente Ruager</i>
Et postbud		<i>Bent Andersen</i>

Handlingen udspilles i Wien i 1826

1. akt: Gården nedenfor Schuberts bolig
2. akt: En salon hos hofglassliber Tschöll
3. akt: Åben plads i en park i Hiezing

Dekorationer: *Jens-Anker Olsen*

Kostumer: Aarhus Teaters skrædersal v. *Maria Deleuran*

Herresolisternes kostumer: *Henning Bang*

Sceneteknik: *Age Rishøj* – Belysning: *Carl E. Andreassen*

Frisør: *Caroline Nielsen*

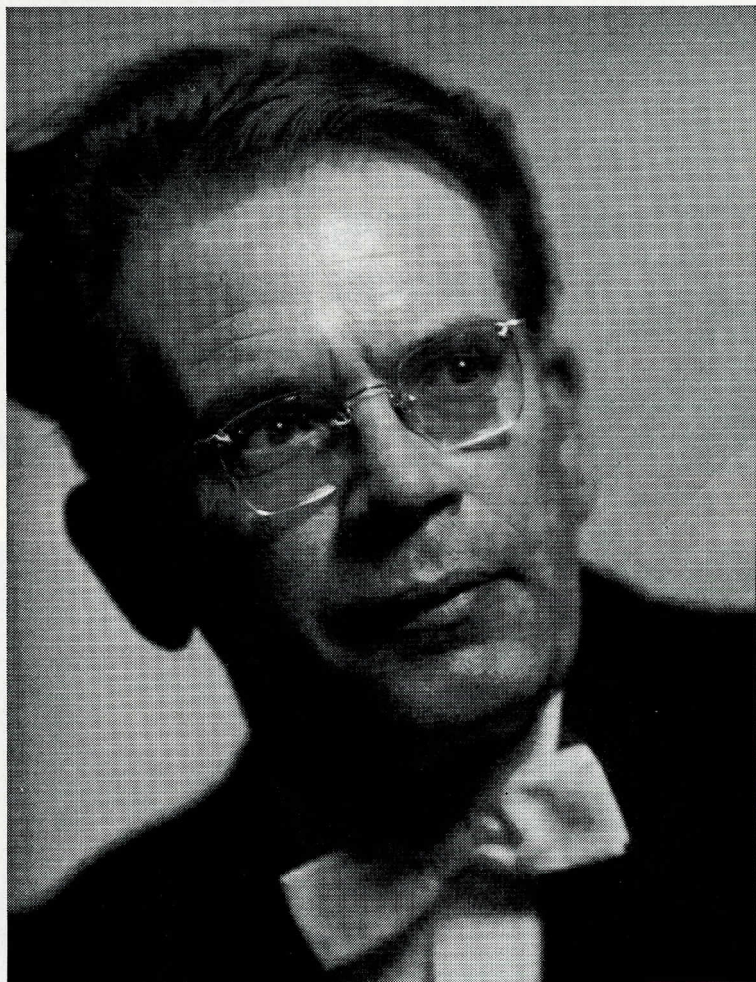
Pause mellem 1. og 2. akt

Forestillingen slutter ca. kl. 22,30

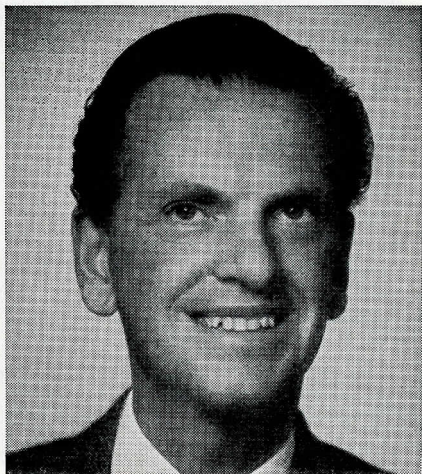
TOVE VILLAUME

- *Hanne* -

ARVID ANDERSEN

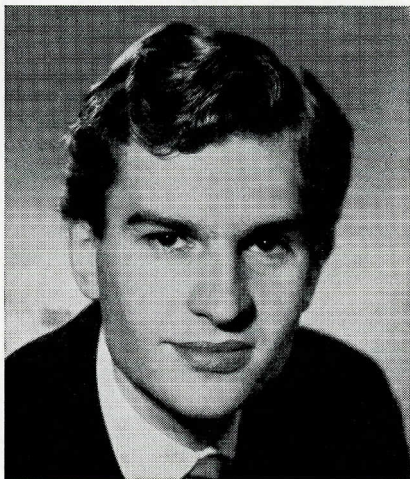
– Aftenens kapelmester –

Jørgen Fønss

Borge Hilbert

Fritz Brun

Erling Dalsborg

Elin Reimer

Elna Brodthagen

Inger Gleeerup

Vigga Bro

AARHUS TEATERS PERSONALE 1962-63

Direktion Poul Petersen

Damer:

Ruth Brejnholm
Marie Brink
Vigga Bro
Elna Brodthagen
Jytte Ersholt
Mime Fønss
Inger Gleerup
Jane Jeppesen
Bodil Lindorff
Elin Reimer
Hanne Ribens
Tonny Spangsbo

Herrer:

Fritz Brun
Erling Dalsborg
Peter Eszterhas
Jørgen Fønss
John Hahn-Petersen
Henning Hansen
Preben Harris (instruktør)
Børge Hilbert
Jørgen Krogh
Lars Lunøe
Gyrd Løfqvist (instruktør)
Troels Munk
Poul Petersen (instruktør)
Paul Smyrner
Ulf Stenbjørn (instruktør)
Gunnar Stryhn

Elever:

Eva Lemnitz
Birthe Mariat
Vibeke Pedersen
Bende Peters
Elsebeth Steentoft Sørensen
Ejnar Hans Jensen
Mads-Peter Neumann

Funktionærer:

Overregissør Poul Gulstad
Regissør Gustaf Bentsen
Underregissør Frode Sørensen
Underregissør Bent Andersen
Scenemester Aage Rishøj
Belysningsmester Carl E. Andreassen
Teatermaler Jens-Anker Olsen
Teatermaler Ivan Mogensen
Kostumier Maria Deleuran
Souffløse Ingeborg Jensen
Souffløse Ruth Brejnholm
Teaterfrisør Caroline Nielsen
Kapellemester Per Dreier
Kapellemester Arvid Andersen
Pressesekretær Jytte Ersholt
Instruktørassistent Peter Eszterhas
Programredaktør Henning Hansen

Gæster:

Jon Iversen
Tove Villaume
Poul Bundgaard
Øystein Frantzen
Johannes Ewald
Erno Müller
Birthe Backhausen
Beatrice Bonnesen
Ebbe Rode
Gerda Ring
Nina Pens

En russisk „DON JUAN“

Vor næste forestilling bliver Anton Tjekov's spændende og længe ventede »Stakkels Don Juan« med vor »egen« Erno Müller i titelrollen. Johs. Ewald Rasmussen, som vi stiftede bekendtskab med i forrige sæson, hvor han iscenesatte »De skyldfri«, står for opsætningen.

Skuespillet er i sin originale form enormt af omfang og rummer elementer, som senere kan genfindes i Tjekov's modne værker. Det bærer i mange henseender præg af at være skrevet af en ung dramatiker, men tillige en dramatiker, som senere skulle slibe sit talent i strålende facetter, og med sine »store« skuespil blev en af verdensteatrets klassikere.

Platonov er en russisk Don Juan, en begavet mand, som alle venter sig meget af – og skuffes dybt over. En kvindebedårer, som efterstræbes mere, end han efterstræber, et offer for den tiltrækningskraft, der drager kvinderne mod ham. Han er et karakteristisk eksempel på tidens russiske liberale intellektuelle, det typiske russiske åndsmenneske, tragisk og overflødig, fordi det samfund, den tilværelse, der har opdraget dette menneske til ånd og åndens brug, netop ingen brug gør af ham, men lader ham forgå i indre lede. Miljøet er den russiske provins, godsejere og lavadel i forfald og armod, bag den glitrende facade meningsløshed og håbløshed. Platonov er kredsens midtpunkt, dragende ved sin personlighed, frygtet for sin beske spot, men uden indre styrke til at modsvare de krav, han selv og andre stiller til ham.

Oversættelsen er foretaget af en af vore fineste kendere af russisk dramatik Georg Sarauw. Foruden Erno Müller medvirker en lang række af teatrets skuespillere: Elin Reimer, Hanne Ribens, Vigga Bro, Inger Gleerup, Tonny Spangsbo, John Hahn-Petersen, Gyrd Løfqvist, Paul Smyrner, Troels Munk, Jørgen Fønss, Jørgen Krogh, Gunnar Stryhn, Ulf Stenbjørn, Børge Hilbert, Henning Hansen, Erling Dalsborg, Lars Lunøe og Gustaf Bentsen.

Repertoire-orientering for 1962-63.

AARHUS TEATER

Sæsonpremiere 24. august:

Willner-Reichert/Berté: Jomfruburet

Og derefter:

Anton Tjekhov: Stakkels Don Juan

L. du Garde Peach/Ian Hay: Familiens hvide Får

Moliere: Tartuffe

Henrik Hertz: Sparekassen

Thorbjørn Egner: Folk og Røvere i Kardemomme By

Noel Coward: Madame

Georges Schehadé: Rejsen

Valentin Chorell: Kattene

R. C. Sherriff: I Skyggen af en Mistanke

AALBORG TEATER

Sæsonpremiere 23. august:

P. Holck Hofmann/Fl. Lyngé: Champagnegaloppen

Derefter:

Max Frisch: Andorra

C. de Flers/Rey: Eventyret

Thorbjørn Egner: Folk og Røvere i Kardemomme By

Moliere: Don Juan

Bert Brecht: Den kaukasiske Kridtkreds

Samuel Beckett: Lykkelige Dage

Gustav Wied: Skærmydsler – sammen med

J. L. Heiberg: De uadskillige

Diego Fabbri: Jesusprocessen

Ralph Benatzky: Sommer i Tyrol.

ODENSE TEATER

Sæsonpremiere 18. august:

R. Adler/Jerry Ross: Pajama Game

Og derefter:

Lepold Ahlsen: Raskolnikoff

Friedrich Dürrenmatt: Fysikerne

Nordahl Grieg: Nederlaget

H. C. Hostrup: Genboerne

Luigi Pirandello: Henrik IV.

Saul Lewitt: Andersonville

Jan de Hartog: Himmelsengen

W. Shakespeare: Julius Cæsar

Gerhard Rasmussen: Midnatsmesse i Peters Bar

DET KONGELIGE TEATER

Skuespillet:

Ludvig Holberg: Den Vægsindede. Knud Sønderby: Kvinder-
nes Oprør. Svend Engelbrechtsen: Generalen. Ernst Bruun Ol-
sen: Teenagerlove. W. Shakespeare: Stort Ståhøj. Jean Paul Sar-
tre: Fangerne i Altona. Walentin Chorell: Kattene. Friedrich
Dürrenmatt: Fysikerne. – Desuden genoptagelser fra det løbende
skuespil-repertoire.

Operaen:

Carl Nielsen: Saul og David. L. v. Beethoven: Fidelio. Leos
Janáček: Den fiffige lille Ræv. Richard Wagner: Tannhäuser.
Johann Strauss: Flagermusen. – Desuden genoptagelser af di-
verse operaer fra Teatrets løbende repertoire.

Balletten:

K. MacMillan: En balletaften med Nye balletter. H. C. Lum-
bye-Elsa Marianne v. Rosen: Irene Holm. N. V. Bentzon-Kir-
sten Ralov. G. Aagaard Andersen: Døren. Serge Prokofieff-
Birger Bartholin: Symfonie. Classique. Fr. Liszt-Hans Brenå:
Stemninger. Genoptagelser: A. Bournonville: Napoli. I. Stra-
winskij-M. Fokin: Petrusjka.